

ПОЗДИМИРСЬКА ГІМНАЗІЯ
Червоноградської міської ради Львівської області

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання педагогічної ради
№1 від 30.08.2024 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
«ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»
3 КЛАС

Вчитель початкових класів Скуба Оксана Григорівна

Розроблена на основі модельної навчальної програми
«Інтелект України, 3 клас»
для закладів загальної середньої освіти.

Автори: І. В. Гавриш, Л. М. Булахова, Г. О. Жук,
С. О. Доценко, Г. О. Калиновська, Т. В. Райська

**Модельна навчальна програма
та навчально-методичні матеріали для 3 класу**

Зміст

Пояснювальна записка	2
Ідейні засади	4
І. Орієнтовні дослідницькі / проблемні питання місяця (вересень)	5
ІІ. Завдання місяця (вересень)	5
ІІІ. Очікувані результати місяця (вересень)	6
ІV. Освітні галузі та очікувані результати навчання	9

Пояснювальна записка

Модельна навчальна програма для 3-го класу, навчально-методичні матеріали в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» (далі — Проєкт) розроблено на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, Концепції Нової української школи, інших законодавчих актів, що визначають вимоги до організації освітнього процесу в закладах освіти.

Згідно із Законом України «Про освіту» початкова освіта як перший рівень повної загальної середньої освіти забезпечує наступність із дошкільним періодом дитинства та здатність учня виконувати під керівництвом учителя прості завдання в типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері навчання та готовність до навчання на наступному рівні (Закон України «Про освіту», розділ II, ст. 10).

Метою початкової освіти є «всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості» (Державний стандарт початкової освіти, загальна частина, п. 5).

Зазначену мету реалізують завдяки модернізації початкової освіти в Проєкті на засадах компетентнісного підходу, основою якого визнається становлення учня як суб'єкта життєдіяльності завдяки сформованості системи взаємопов'язаних ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей.

Компетентнісний підхід утілює, реалізує процес формування в учнів молодшого шкільного віку ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей як інтегровану якість особистості, що становить «динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших якостей, що визначає здатність особистості успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» (Закон України «Про освіту», розділ I, ст. 1). Мета та завдання початкової освіти реалізуються й проєктуються на засадах особистісно-діяльнісного підходу, що функціонує відповідно до принципів гуманістичної, особистісної, діяльнісної спрямованості; розглядається в контексті системного підходу, а саме в органічній єдності педагогічної системи й середовища, цілеспрямованості, оптимальності, зворотного зв'язку.

Державний стандарт початкової загальної середньої освіти визначає основні пріоритети початкової освіти, якими є:

- дитиноцентризм;
- визнання цінності дитинства;
- формування цілісної особистості (інтелектуальний, духовний, емоційний, соціальний, фізичний розвиток як передумова життєвого успіху дитини);

- створення освітнього середовища, яке стимулює самостійне навчання;
 - плекання здоров'я учнів.
1. Модельну навчальну програму створено на основі щотижневого, щомісячного планування освітнього процесу в межах місяця з визначенням теми тижня, місяця, очікуваних результатів за освітніми галузями, які вчитель втілюватиме протягом місяця, з метою реалізації компетентнісного, особистісно орієнтованого підходів у поєднанні з іншими методологічними підходами: системним, особистісно-діяльнісним, творчим і проблемним, компетентнісним.
 2. У рамках тижня, місяця визначено проблемні питання, дослідницьку, пошукову, творчу діяльність учнів на основі системи вправ, завдань, які гарантують формування їхньої компетентності, наскрізних умінь, орієнтують учнів, їх батьків, учителів на досягнення очікуваних результатів. Освітній процес упродовж тижня, місяця ґрунтується на принципах інтеграції, що дає можливість формувати цілісні уявлення про світ природи та людей; вивчати, розглядати питання впродовж заняття, дня, тижня, місяця.
 3. Модельна навчальна програма у своєму змістовому наповненні ставить завдання для вчителя на період тижня, місяця, визначає, що має вміти й знати учень/учениця. У таблицях подаються очікувані результати тижня, місяця за галузями.
 4. Опрацювання ключових питань тижня, місяця відбувається через систему технологічних вправ; на допомогу вчителю надаються «Методичні рекомендації», на допомогу учневі / учениці — система алгоритмів діяльності, творчого підходу до виконання завдань, що забезпечує послідовність дій, певне засвоєння, пошук відповіді на запитання. Медіасупровід дає можливість створювати позитивну атмосферу, емоційне налаштування, формувати загальнолюдські цінності. Система здоров'язбережувальних вправ (музичні фізкультхвилинки, вправи для покращення зору, пальчикова гімнастика, хвилинки релаксації) дозволяє результативно й оптимально реалізувати один з найважливіших принципів освітньої діяльності учнів — збереження здоров'я, формування культури здорового способу життя.
 5. Модельна програма тижня, місяця передбачає інтегрований курс «Я пізнаю світ. Українська мова. Математика», предмети, що реалізують завдання освітніх галузей, ранкові зустрічі (ранкові кола), динамічні перерви на свіжому повітрі.

Організація освітнього процесу відображає синергетичний підхід, що аргументує інтеграцію та забезпечує пошук, конструювання знань, а не їх відтворення.

Ідейні засади

(за Державним стандартом початкової освіти)

Презумпція талановитості дитини	Забезпечення рівного доступу до освіти
Цінність дитинства	Відповідність освітніх вимог віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру
Радість пізнання	Організація пізнавального процесу, що приносить радість дитині; широке використання в освітньому процесі дослідницької та проєктної діяльності
Розвиток особистості	Замість «навченої безпорадності» — плекання самостійності та незалежного мислення. Розвиток у дітей самоповаги та впевненості в собі за підтримки з боку вчителя
Здоров'я	Формування здорового способу життя та створення умов для фізичного й психоемоційного розвитку. Збереження здоров'я
Безпека	Створення атмосфери довіри та взаємоповаги. Перетворення школи на безпечне місце, де немає насильства та цькування

Тема місяця: Україна — моя Батьківщина

I. Орієнтовні дослідницькі / проблемні питання місяця (вересень):

- моя країна — Україна;
- ми — громадяни України;
- успіх у навчанні — успіх у житті;
- правила успішних учнів / успішних учениць;
- наукова інформація про навчальні одиниці з української мови;
- читання — це сприйняття інформації, аналіз, інтерпретація, її критична оцінка, використання в реальних життєвих ситуаціях;
- ключові, предметні компетентності з використанням матеріалів про математичні навчальні одиниці;
- дослідження фізичних, біологічних явищ, навчальних одиниць з географії та історії;
- використання фізичних та адміністративних карт; основних і проміжних сторін світу; поняття «картографія»;
- дослідження навколишнього світу (рослини та водойми України) засобами спостереження, аналізу, синтезу, творчої діяльності;
- діяльність у парі, групі, презентація результатів освітньої, творчої діяльності;
- дотримання правил безпечного поведіння під час подорожей;
- дбайливе ставлення до природи рідного краю, власного здоров'я, збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.

II. Завдання місяця (вересень):

- формувати особистість молодшого школяра — громадянина України;
- розвивати таланти, здібності дитини, її допитливість, кмітливість, активність, готовність співпрацювати з однолітками, старшими учнями, дорослими;
- організувати повторення матеріалу, вивченого у 2-му класі, на основі наукової інформації про навчальні одиниці з української мови, особливу увагу звернути на поняття «мова і мовлення», «культура мовлення», «лексика і фразеологія», «діалог», «будова слова», «фонетика», «частини мови» (іменник, прикметник, дієслово, прийменник, сполучник, частка), «орфографія» (правопис префіксів), «словосполучення», «речення» (просте і складне), «словникові слова» (агроном, комбайн, комбайнер, пшениця, кукурудза, фермер);
- ознайомити з правилами написання листа та використанням звертань у ньому;
- продовжити формувати навички раціонального читання, використовуючи матеріали пізнавального читання та літературних творів УНТ (казки «Батькова наука», «Миколине багатство», «Мішок золота», русальні пісні, колядки, щедрівки, українська народна пісня «Зелене жито, зелене»), а також творів В. Нестайка («Найновіші пригоди Колька Колючки та Косі Вуханя»), В. Сухомлинського («Деркач і Кріт», «Оленчин горобчик», «Співуча пір'інка», «Важко бути людиною», «Дуб під вікном»), О. Довженка

(«Зачарована Десна»), М. Пригари («Гриць і мавпа»), Лесі Українки (драма-феєрія «Лісова пісня»), поезії Т. Шевченка («Рече та стогне Дніпр широкий...»), В. Крищенко («Побажання»);

- формувати ключові, предметні компетентності з використанням матеріалів про математичні навчальні одиниці; організовувати повторення, закріплення навчальних одиниць: натуральні числа (круглі, трицифрові числа, 1 000), таблиці множення / ділення, властивості множення на 0, усне віднімання / додавання чисел у межах 100 з переходом через розряд, задачі на знаходження третього доданка; на знаходження невідомого зменшуваного, обернені задачі, на розкриття змісту ділення, на кратне порівняння, на дворазове зменшення числа в кілька разів, складені задачі, багатоцифрові круглі числа, рівняння, ділення / множення чисел на 10 і 100; задачі на розкриття змісту ділення; геометричні фігури: лінія, поверхня, площа, плоскі та об'ємні фігури, пряма, промінь, кут, відрізок, ламана, коло, круг, куля; нерівність, подвійна нерівність; частини цілого, дріб;
- навчати розв'язувати евристичні задачі та задачі на логіку;
- формувати уявлення учнів про роль інформаційних технологій у житті людини, про засоби поєднання інформації, методи створення інформаційної моделі;
- формувати ключові компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій, розвивати допитливість, прагнення аналізувати, висувати гіпотези, формувати науковий світогляд, обговорюючи питання географічного характеру: «З Україною в серці», «Безпечна подорож», «Адміністративна карта України», «Географічне положення», «Рельєф України», «Водойми України», «Україна — морська країна»; фізичного характеру: «Матеріальне та нематеріальне», «Фізичні тіла й речовини навколо нас», «Будова речовини. Атоми та молекули», «Пароутворення», «Конденсація»; історичного характеру: «Археологія та історичні джерела. Лінія часу. Кам'яна доба», «Періоди кам'яної доби», «Неоліт», «Енеоліт»;
- проаналізувати питання біологічного характеру: «Біологія — наука про природу», «Природа в нашому житті», «Будова і життя рослин», «Рослини моєї Батьківщини»;
- розвивати навички творчої співпраці, навички виготовлення творчих композицій, образів;
- формувати вміння слухати музику, пояснювати власні враження, приймати твори образотворчого мистецтва, живопису;
- учити учнів берегти власне здоров'я, тренуватися.

III. Очікувані результати місяця (вересень)

На кінець місяця учні знатимуть:

- свою причетність до великої родини українців;
- правила поведінки в соціумі, школі, родині;
- правила співпраці в парі, групі;
- відомості про навчальні одиниці української мови («мова і мовлення», «культура мовлення»);
- правила написання листа;
- лексичні одиниці, будову слова, фонетику й орфографію (правопис префіксів);
- частини мови (іменник, прикметник, дієслово, прийменник, сполучник, частка);

- словосполучення, речення (просте і складне), словникові слова (агроном, комбайн, комбайнер, пшениця, кукурудза, фермер);

- зміст вправ на відпрацювання техніки раціонального читання, правила аналізу тексту та відбору інформації;
- зміст творів УНТ, В. Сухомлинського, О. Довженка, Лесі Українки, Т. Шевченка, В. Нестайка, М. Пригари, В. Крищенка;
- математичні навчальні одиниці: натуральні числа (круглі, трицифрові числа, 1 000), таблиці множення / ділення, властивості множення на 0, усне віднімання / додавання чисел у межах 100 з переходом через розряд, задачі на знаходження третього доданка, на знаходження невідомого зменшуваного, обернені задачі, на розкриття змісту ділення, на кратне порівняння, на дворазове зменшення числа в кілька разів, складені задачі, багатоцифрові круглі числа, рівняння, ділення / множення чисел на 10 і 100; задачі на розкриття змісту ділення; геометричні фігури: лінія, поверхня, площа, плоскі та об'ємні фігури, пряма, промінь, кут, відрізок, ламана, коло, круг, куля; нерівність, подвійна нерівність; частини цілого, дріб;
- навчальні одиниці з географії за темами: «З Україною в серці», «Безпечна подорож», «Адміністративна карта України», «Географічне положення», «Рельєф України», «Водойми України», «Україна — морська країна»; із біології за темами: «Біологія — наука про природу», «Природа в нашому житті», «Будова і життя рослин», «Рослини моєї Батьківщини»; з історії за темами: «Археологія та історичні джерела. Лінія часу. Кам'яна доба», «Періоди кам'яної доби», «Неоліт», «Енеоліт»; із фізики за темами: «Матеріальне та нематеріальне», «Фізичні тіла й речовини», «Будова речовини. Атоми та молекули», «Пароутворення», «Конденсація»;
- правила співпраці в групі, парі, мікроколективі;
- правила використання засобів, інструментів для створення творчих виробів, композицій;
- правила презентації результатів творчої, освітньої діяльності;
- музичні твори, твори живопису видатних українських митців і представників світової культури;
- правила збереження здоров'я;
- правила безпечної поведінки в соціумі;
- правила збереження навколишнього середовища.

На кінець місяця учні вмітимуть:

- дотримуватися правил поведінки в соціумі, школі, родині;
- співпрацювати в парі, групі, мікроколективі;
- використовувати в практичній мовленнєвій діяльності правила культури мовлення, лексику, закони побудови слова, правила орфографії та частини мови (іменник, прикметник, дієслово, прийменник, сполучник, частка), словосполучення, речення (просте і складне), словникові слова (агроном, комбайн, комбайнер, пшениця, кукурудза, фермер);
- грамотно формувати письмові висловлювання, використовуючи правила орфографії; писати листи;

- читати виразно, із розумінням прочитаного;
- вилучати необхідну інформацію з прочитаного;
- аналізувати художні твори (УНТ, В. Сухомлинського, О. Довженка, Лесі Українки, Т. Шевченка, В. Нестайка, М. Пригари, В. Крищенка), формувати характеристики героїв, власні враження, думки про прочитане;
- використовувати в практичних ситуаціях натуральні, багатоцифрові круглі числа; множення / ділення на 10 і 100;
- здійснювати обчислення виразів, що містять дії різних ступенів;
- розв'язувати задачі на знаходження третього доданка; на знаходження невідомого зменшуваного, обернені задачі, на розкриття змісту ділення, на кратне порівняння, на дворазове зменшення числа в кілька разів, складені задачі;
- оперувати геометричними фігурами: лінія, поверхня, площа, плоскі та об'ємні фігури, пряма, промінь, кут, відрізок, ламана, коло, круг, куля;
- характеризувати нерівність, подвійну нерівність;
- оперувати навчальними одиницями з географії, біології, фізики, історії, логіки, еврики;
- використовувати комп'ютерні пристрої для здійснення дій з інформацією, пояснювати значення інформації в житті людини, наводити приклади з власного життя, наводити приклади інформації в різних видах: текстову, графічну, звукову;
- створювати художні вироби, композиції;
- презентувати результати освітньої, творчої діяльності;
- слухати музичні твори, сприймати твори живопису тощо;
- зберігати власне здоров'я, здоров'я рідних людей;
- оберігати природу;
- толерантно спілкуватися з рідними, друзями, однолітками.

IV. Освітні галузі та очікувані результати навчання

Освітня галузь	Очікувані результати навчання
Мовно-літературна	<i>Взаємодію усно</i> Сприймає та розуміє текстову, аудіо-, відеоінформацію; бере активну участь у діалогах, передає зміст прочитаного, почутого, добирає заголовки до частин прочитаного, визначає тему й головну думку тексту; обирає необхідну інформацію; висловлює власні думки, аргументує сказане; оцінює інформацію, складає характеристики. <i>Взаємодію письмово</i> Дотримується графічних, гігієнічних і технічних правил письма. Дотримується правил оформлення письмових робіт. Нарощує швидкість письма. Створює власне письмове повідомлення та висловлювання на добре відомі теми, питання, пише листи. Складає і записує речення на основі отриманої інформації; формує запитання й відповіді, записуючи їх; контролює написане: перевіряє, виправляє помилки (орфографічні, пунктуаційні); обговорює написане, визначає позитивне й негативне, толерантно висловлюючи зауваження, грамотно використовує в усному й писемному мовленні словникові слова (агроном, комбайн, комбайнер, пшениця, кукурудза, фермер). <i>Досліджую мовні явища</i> Досліджує (аналізує, оцінює, характеризує) навчальні одиниці з мови і мовлення, культури мовлення; визначає лексичні та фразеологічні одиниці (слово, його лексичне значення); аналізує будову слова (префікс, корінь, суфікс, закінчення); конструює слова за наведеною схемою, створює схеми до слів; пояснює роль словотвірних частин (префікс, суфікс); орієнтується в питаннях про фонетичні одиниці, пояснює роль фонетичних законів як основи орфографічних правил (правопис префіксів); визначає за морфологічними ознаками частини мови (іменник, прикметник, дієслово, прийменник, сполучник, частка), пояснює їхню роль у мові й мовленні; створює власні повідомлення про мовні явища, структурні схеми, аналізує карти знань та інтелект-карти, конструює словосполучення, прості, складні речення. <i>Читаю</i> Читає швидко, виразно, розуміє прочитане. Вилучає необхідну інформацію з художніх, пізнавальних, науково-популярних текстів. Формує власне ставлення до прочитаного, вилучає частини тексту,

Освітня галузь	Очікувані результати навчання
	добирає заголовки, запитання за змістом тексту, переказує прочитане, аргументує власні думки щодо прочитаного. Знає зміст казок «Батькова наука», творів В. Нестайка «Найновіші пригоди Колька Колючки та Косі Вуханя», В. Сухомлинського «Деркач і Кріт», «Оленчин горобчик», «Співуча пір'їнка», «Важко бути людиною», О. Довженка «Зачарована Десна», Лесі Українки «Лісова пісня», віршів Т. Шевченка й В. Крищенка, твору М. Пригари «Гриць і мавпа»; характеризує колядки, щедрівки, русальні пісні, героїв казок «Мішок золота» та «Миколине багатство», пісні «Зеленеє жито, зелене». Аналізує пізнавальні тексти з точки зору наукової інформації, наведеної в художній формі. Оперує навчальними одиницями літературної пропедевтики (казка, народна казка, легенда, вірш, оповідання, драма-феєрія)

Математична	<i>Вивчаю математичні процеси та явища</i> Оперує з числами натурального ряду (багатоцифрові числа), використовує алгоритми розв'язування виразів; здійснює множення / ділення на 10 і 100; досліджує ознаки багатоцифрових круглих чисел. <i>Досліджую навколишній світ засобами математики</i> За допомогою натуральних багатоцифрових чисел (1 000) здійснює практичні дії: обчислення, порівняння тощо; за допомогою математичних понять спостерігає / досліджує об'єкти середовища: множить / ділить числа, порівнюючи об'єкти, збільшуючи / зменшуючи їхню кількість, математичні характеристики; складає задачі на знаходження третього доданка, на знаходження невідомого зменшуваного, обернені задачі, на розкриття змісту ділення, на кратне порівняння, на дворазове зменшення числа в кілька разів, складені задачі; розв'язує проблемні питання за допомогою алгоритмів; досліджує практичні ситуації. <i>Критично оцінюю дані та власну математичну діяльність</i> Критично оцінює дані математичних завдань: рівнянь, виразів, задач; добирає способи, методи розв'язування, оцінює достовірність відповідей; оцінює власну діяльність, перевіряє, виправляє помилки, аргументує власні судження
-------------	--

Освітня галузь	Очікувані результати навчання
Природнича	<i>Я у світі</i> Сприймає інформацію про навчальні одиниці географії за темами: «З Україною в серці», «Географічне положення», «Безпечна подорож», «Адміністративна карта України», «Рельєф України», «Водойми України», «Україна — морська країна»; передає інформацію, формує проблемні запитання, відповіді на них, висуває гіпотези, припущення щодо навчальних одиниць, аргументує їх; знає навчальні одиниці з біології за темами: «Біологія — наука про природу», «Природа в нашому житті», «Будова і життя рослин», «Рослини моєї Батьківщини»; пояснює навчальні одиниці фізичного характеру за темами: «Матеріальне та нематеріальне», «Фізичні тіла й речовини», «Конденсація», «Пароутворення», «Будова речовини. Атоми та молекули»
Інформатична	<i>Інформація. Дія з інформацією</i> Здійснює операції за допомогою комп'ютерних пристроїв: пошук інформації, створення коротких повідомлень; пояснює значення інформації в житті людини. <i>Комп'ютерні пристрої для здійснення дій з інформацією</i> Розуміє, використовує комп'ютерну техніку як засіб здійснення дій з інформацією. Знає, що комп'ютерні пристрої — це інструменти для виконання операцій. Оперує з інформацією. Використовує цифрові пристрої. <i>Об'єкт. Властивості об'єкта</i> Називає об'єкти навколишнього світу, їхні властивості. Створює прості геометричні моделі за описом їхніх властивостей
Технологічна	Виконує технологічні операції зі створення творчих виробів, композицій. За алгоритмом здійснює необхідні для цього дії: оперує інструментами, матеріалами. Установлює відповідність між задуманим образом і технічною стороною його виготовлення. Презентує виріб
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Знає і виконує правила збереження здоров'я (харчування, режим дня, гігієна). Визнає себе громадянином / громадянкою України, членом родини, сім'ї, класу, проявляє толерантне ставлення до інших

Громадянська та історична	Має уявлення про історичне минуле України, оперує навчальними одиницями за темами: «Археологія та історичні джерела. Лінія часу. Кам'яна доба», «Періоди кам'яної доби», «Неоліт», «Енеоліт». Цінує українську мову, традиції, надбання українського народу
------------------------------	---

Освітня галузь	Очікувані результати навчання
Мистецька	Слухає класичні твори, українські народні музичні твори. Знає пісні про Україну, школу, дружбу, успіх, природу тощо. Створює супровід до виконання пісні разом з учителем та однокласниками. Визначає настрій музичного твору (ліричний, мінорний, мажорний); створює малюнкові композиції, творчі вироби, презентує їх. Сприймає твори живопису, скульптури, декоративного мистецтва, має власні враження, пояснює зміст твору, визначає його тему, головну думку автора на основі власного життєвого досвіду
Фізкультурна	Бере участь у руханках, фізкультхвилинках, виконує здоров'язберезувальні вправи. Відвідує уроки фізкультури. Відвідує спортивні секції. Знає правила поведінки на уроках фізкультури в спортзалі, на спортивних майданчиках. Співпрацює з однолітками, бере активну участь у спортивних іграх, змаганнях

V. Форми навчальної діяльності:

- ранкова зустріч (ранкове коло);
- дослідження навколишнього середовища;
- науковий дослід;
- колективна гра, змагання;
- творча майстерня;
- хвилинка релаксації;
- хвилинка партнерства.

